

HRVATSKO SOCIOLOŠKO DRUŠTVO

CROATIAN SOCIOLOGICAL ASSOCIATION

Amruševa 11/II, 10000 Zagreb, tel: 01/4810 264, fax: 01/4922 299,

e-mail: info@hds.hr web: http://www.hsd.hr/

Hrvatsko sociološko društvo

Amruševa 11/2

10000 Zagreb

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FILOZOFSKI FAKULTET

Primljeno:	03.3.23.		
Klasifikacijska oznaka	602-09/23-01/61	Org. jed.	
Urudžbeni broj	361-850-23-1	Pril.	Vrij.

Filozofskom fakultetu u Zagrebu

Ivana Lučića 3

10000 Zagreb

Mišljenje o primjerenosti ishoda učenja koji se stječu završetkom Rodnih studija prema potrebama tržišta rada

Ravnopravnost žena i muškaraca, te rodna društvena jednakost spadaju među temeljna uporišta i načela demokratskog razvoja društva, osobito Europske unije. Budući da je osiguravanje jednakih mogućnosti za žene i muškarce u društvu te suzbijanje rodne diskriminacije opći cilj i sastavni dio svih politika i programa EU, Hrvatska je kao članica EU dužna provoditi ne samo ciljeve definirane u zakonodavnim i strateškim dokumentima razvoja EU, nego i pratiti, bilježiti, istraživati i razvijati sve kriterije i parametre koji mogu doprinosti cilju rodne društvene jednakosti. U tom su smislu u Europskoj uniji, kao i u nekim drugim zemljama globalno već razvijene obrazovne institucije i mehanizmi koji nastoje pridonijeti ne samo boljem razumijevanju fenomena rodne nejednakosti i diskriminacija nego i eliminiranju svih onih nepravdi koje se događaju zbog rodne odrednice u društvu.

EU promovira rodnu ravnopravnost i promociju rodne jednakosti ne samo u zemljama EU, nego i širom svijeta. Rodni akcijski plan EU do 2025. godine (European Commission 2020., „Gender Action Plan – putting women and girls' rights at the heart of the global recovery for a gender-equal world“), recimo, ima za cilj ubrzati napredak u osnaživanju žena i djevojčica kroz transformativni i interseksijski pristup.

Zakon o ravnopravnosti spolova RH propisuje, pak, da sadržaji vezani uz pitanja rodne ravnopravnosti čine integralni dio cjelokupnog obrazovnog sustava uključujući i visoko obrazovanje te cjeloživotno obrazovanje i usavršavanje zbog aktivnog sudjelovanja „oba spola“ u svim područjima života (Čl. 14 Zakona o ravnopravnosti spolova RH). Premda su odredbe toga zakona donijete još 2008. godine, kao i cijeli niz preporuka, nacionalnih strategija i međunarodnih dokumenata koje je Hrvatska potpisala, a po kojima je trebala već davno uvesti rodne studije na visokoškolskoj razini obrazovanja, to nije bilo učinjeno i utoliko je Hrvatska sve ove godine u poziciji kaskanja za svjetskim i europskim tijekovima i procesima koji se odvijaju u području programa rodne i ženske studije u europskom i globalnom društvenom kontekstu.

Mnoge zemlje u EU, kao i sama politička razina Unije utemeljili su svoje obrazovne standarde i programe na svim razinama obrazovanja u skladu s tim ciljevima, a među kojima se na akademskoj razini razvijaju već nekoliko desetljeća utemeljeni posebni rodni studiji na preddiplomskoj, diplomskoj, kao i poslijediplomskoj, doktorskoj razini te interdisciplinarno. U mnogim su zemljama pokrenuti najprije "ženski studiji", a kasnije i „rodni studiji“ koji su s različitih aspekata i na različite načine istraživali probleme žena i roda, kako unutar akademskih disciplina, u prvome redu sociologije, tako i unutar različitih drugih disciplina te istraživačkih projekata. "Ženski studiji", "studiji roda", kao i "studiji žena i roda" danas su

HRVATSKO SOCIOLOŠKO DRUŠTVO

CROATIAN SOCIOLOGICAL ASSOCIATION

Amruševa 11/II, 10000 Zagreb, tel: 01/4810 264, fax: 01/4922 299,

e-mail: info@hds.hr web: http://www.hsd.hr/

neizostavni dio *curriculumum* na svim značajnijim svjetskim sveučilištima i to širom Globusa, od Zapada do Istoka, pa i na Dalekom Istoku. Više gotovo da i nema značajnijeg svjetskog akademskog središta na kojemu se ne istražuju pitanja roda, ne više samo unutar sociologije kao discipline, nego i kao posebni preddiplomski, poslijediplomski i inter/disciplinarni studiji - od bioloških disciplina do filozofije, psihologije, prava, politike, jezika, umjetnosti, itd.¹

Međutim, u Hrvatskoj dosad nije bio slučaj pokretanja zasebnih rodnih studija, usprkos nekim pokušajima uvođenja „ženskih studija“ sredinom 1990ih godina na Filozofskom fakultetu Zagrebačkog sveučilišta, ali tada to nije naišlo ni na kakav odaziv. U okviru Filozofskog fakulteta u Zagrebu, međutim, postoji cijeli niz kolegija koji su već godinama uključeni u različite znanstvene discipline društvenih i humanističkih područja struka za koje obrazuje Filozofski fakultet, premda do sada nije bilo prilike da se one objedine u zajedničke studije. Stoga je važno da se konačno provede nužna akreditacija postojećih programa koji podrazumijevaju i rodne studije kao interdisciplinarnu studiju na diplomskoj razini. Ovi bi studiji omogućili tematsko i problemski usmjereno razumijevanje roda, usklađeno s najnovijim spoznajama u području. Studiji su usmjereni prema kritičkom propitivanju konstrukcije roda u različitim kulturama, historijskim obrascima i društvenim odnosima. Program pruža čvrstu osnovu u kritičkoj teoriji i povijesti te omogućuje razumijevanje kulturnih reprezentacija različitosti. Kroz program se namjerava studentice i studente upoznati s relevantnim društvenim pitanjima, potaknuti ih da kritički misle, razvijaju vještine usmene i pisane komunikacije, istraživačke vještine te ih se ohrabruju da javno zagovaraju društvenu ravnopravnost i zalažu se za poštovanje ljudskih prava.

Budući da u Hrvatskoj takav visokoškolski studijski program još uvijek nedostaje, preporučamo njegovo pokretanje s ciljem stručnog osposobljavanja kadrova za područja društvenih istraživanja rodnih odnosa, kao i provođenja politika, praksi i unaprjeđenja rodne

¹ ... npr.: u SAD-u: Columbia University - *The Institut for Research on Women and Gender*, Ohio State University - *Women's Studies*; Harvard University, Massachusetts - *Women's Studies*; Princeton University, New Jersey - *Study of Women and Gender*, Yale University, Connecticut - *Women's and Gender Studies*; Berkeley University, California - *Women's Studies*; Stanford University, California - *Institute for Research on Women and Gender*, University of Florida - *Family and Gender Studies*; Loyola University Chicago - *Women's Studies*, San Francisco State University - *Gender and Society*; Michigan State University - *Women & International Development Program*; Rice University, Texas - *Study of Women & Gender*, Trinity University, Texas - *Sociology of Sex Roles*; Radford University, Virginia - *Center for Gender Studies*, University of Washington - *Women's Studies*; University of Rochester, NY State - *Institute for Gender and Women's Studies*; Louisiana State University - *Women's and Gender Studies*; University of Wisconsin - *Women's Studies*; Michigan State University - *Women's Studies*; u Švedskoj - Stockholm University - *Women's Studies*; u Nizozemskoj - Institut of Social Studies, den Haag - *Woman, Gender and Development*; na Novom Zelandu - Massey University - *Women's Studies*, University of Waikato - *Women's and Gender Studies*; u V. Britaniji - Bristol University - *Gender and Development*, University of York - *Centre for Women's Studies*; University of Warwick - *Centre for Study of Women and Gender*; u Irskoj - Trinity College Dublin - *Centre for Gender and Women's Studies*; u Izraelu - University of Haifa - *KIDMA Project for the Advancement of Women in Israel*; Chinese University of Hong Kong - *Gender and Society*; u Norveškoj - University of Tromsø - *Gender and Women's Studies*; Univeristy of Oslo - *The Center for Women's Studies and Gender*, University of Bergen - *Centre for Women Studies*; u Ugandi - Makerere University, Kampala - *Women and Gender Studies*; u Australiji - Australian National University - *Women's Studies* itd.)

HRVATSKO SOCIOLOŠKO DRUŠTVO

CROATIAN SOCIOLOGICAL ASSOCIATION

Amruševa 11/II, 10000 Zagreb, **tel:** 01/4810 264, **fax:** 01/4922 299,

e-mail: info@hsd.hr **web:** http://www.hsd.hr/

ravnopravnosti u društvu s ciljem što boljeg uspjeha u rješavanju konfliktnih situacija na pojedinačnom, ali i širem grupnom rodnom planu, osobito u području obiteljskog nasilja, rodne diskriminacije, kao i institucionalnog stratifikacijskog nasilja utemeljenog u rodnoj neravnopravnosti. Područje zapošljavanja kadrova profiliranih s ovih studija bile bi sve javne institucije koje imaju djelokrug svojih djelatnosti iz područja obiteljskih odnosa, institucija koje podrazumijevaju anatidiskriminacijsko zakonodavstvo, pravosuđe, područje socijalnog rada i građanskih udruga različitih područja koje promoviraju i podržavaju rodnu ravnopravnost.

Ishodi učenja koji se tiču identificiranja načina na koje je rod povezan s moći, privilegiranošću i opresijom u različitim kulturama i društvenim aspektima te osobito ishodi koji se tiču interakcije sa seksualnošću, rasom, nacionalnošću, religijom i klasnom pripadnošću imaju odlučujući značaj za konstrukciju identiteta i oblikovanje iskustva pojedine osobe. Stoga je vrednovanje i interpretiranje informacija relevantnih za konstrukciju roda, uspostavljanje ravnopravnosti i eliminiranje diskriminacija prezentirano u sustavu obrazovanja, jeziku, različitim umjetnostima i medijima vrlo važno zbog utemeljenja spoznaje o rodnim pitanjima u interakciji s pojedincima, grupama i javnošću svih dobnih skupina. Također se ističe sve veća popularnost rodne politike i rodne ekonomije (*gender economics*), novog interdisciplinarnog polja nastalog na sjecištu sociologije, ekonomije i rodnih studija koje se bavi istraživanjem utjecaja rodnih i kulturnih vrijednosti na razvoj i organizaciju ekonomskih struktura te procese ekonomskog odlučivanja u svrhu njihove optimizacije. Diplome rodnih studija omogućile bi zapošljavanje u vladinim uredima i državnim institucijama koje se bave pravima žena i manjina, u domaćim i međunarodnim nevladinim udrugama i organizacijama koje se bave rodom, poput arhivskih ustanova, dokumentacijskih centara, knjižnica, ženskih i LGBTIQ+ udruga, u novinarstvu, medijima, umjetničkom i kulturnom sektoru, sindikalnim i pravnim organizacijama te organizacijama koje se bave migracijama i izbjeglicama, kao i u znanosti i obrazovanju. Premda se diplomanti/ce rodnih studija tradicionalno zapošljavaju u javnom sektoru, njihovo specifično znanje i vještine sve su atraktivniji i poslodavcima u privatnom sektoru.

HSD kao krovna strukovna udruga sociologije kao znanstvene discipline stoga smatra da je nužno preuzeti odgovornost za vlastito učenje i stručno napredovanje uz primjenu relevantnih spoznaja o rodu i stečenih komunikacijskih vještina koje se kroz ovakve programe studija nastoje ostvariti u poticanju pravnih, političkih, obrazovnih, ekonomskih i kulturnih promjena u društvu te preporuča osnivanje novih Rodnih studija kao interdisciplinarnih diplomskih studija na Filozofskom fakultetu u Zagrebu.

Predsjednik HSD-a

Doc.dr.sc. Branko Ančić

